

Om Fleskum Herreds ældste Tingsted

Historie/Jyske Samlinger, Bind 4. række, 2 (1914)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/ho/ho_4rk_0002-PDF/ho_4rk_0002_74879.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=74879>

pdf genereret den : 28/5-2008

Om Fleskum Herreds ældste Tingsted.

Meddelt ved Chr. Christensen.

I Tilknytning til foranstaaende Meddelelser om Kjær Herreds Tingsteder skal her anføres et Uddrag af dets sydlige Genbo Fleskum Herreds Tingbog for 1629, hvilket formentlig fortjener at fremdrages, da det bl. a. — sammenholdt med andre foreliggende Oplysninger — vil kunne føre til Udfindelsen af det Sted, paa hvilket Fleskum Herreds ældste Tingsted har ligget, ligesom det iøvrigt indeholder adskilligt af kulturhistorisk Interesse.

Paa Retsdagen den 7de September 1629 — netop den første Dag der blev holdt Ting i Fleskum Herred, efterat »Kejserens Folk« havde forladt Landet — findes følgende tilført Tingbogen:

»Dommer: Søren Nielsen, Søndertranders. ¹⁾

Var skikket Poul Christensen Nøvling, Herredsskriver her sammesteds, som æskede og fik et fuldt Stokkenævn af 24 Danemænd, som er 16 til de 8 Mænd . . (Navne) ²⁾ . . . hvilke 24 Danemænd der alle endrægteligen vidnede, tilstod

¹⁾ var vistnok i Dommers Sted. Herredsfogden var Jost Pedersen i Ferslev (jfr. Aalb. Amts Aarb. 1912 S. 123).

²⁾ Blandt Mændene findes en Mand i Voldsted med det mærkelige Navn, Anders Bygsæk (»Bygsech«).

og kundgjorde, at eftersom Tinget her udi Herredet er efter Kgl. Maj^s Brev og Mandat ¹⁾ forflyttet paa de Steder, som det tilforn udi gammel Tid ligget haver, og naar Vinter, Regn og Uvejr er, kan Fogden, Skriveren med Læsen og Skriven og Rettens Forholdning ikke dermed handle eller bruge, hvis udi saa Maader bør, da haver for^{ne} 24 Danemænd saa og menige Herredsmænd, som her tilstede var, samtligen samtykt, og vedtagen, at de nu vilde lade gjøre og opsætte et Tingskiul her paa for^{ne} Ting, menige Herredsmænd og andre Godtfolk, som (der) for haver at søge, tilhiælped med, og derfor haver ombudet, nu vedtagen og samtykt, det Poul Christensen i Nøvling, Herredsskriver her sammesteds, skal lade gjøre for^{ne} Tingskiul af Tømmer og Savdeler. Sammeledes, eftersom og befindes Brøst paa Galge og Rettersted her udi Herredet, det ²⁾ den for nogen Aar siden forraadnet og nederfalden er, saa her ikke er udi Herredet Rettersted, som man til Tyve og slige Misdædere fornøden haver, og de bør med at straffes efter Rettens Forholdning, Landsens Lov og Skik, da haver de udiligemaade vedtagen og samtykt en Galge og Rettersted at ville lade opsætte med det allerførste ske kan, saavel som og for^{ne} Tingskiul at lade gjøre og færdig lave, og hver Mand udi Herredet for^{ne} Poul Christensen for sin Betalling til samme Tingskiul og Rettersted for at lade gøre og opsætte, en Gaardmand 12 Sk., en Halvgaardsmænd og en Boelsmand 6 Sk. og en Husmand 3 Sk., hvilke for^{ne} Penning skal udgives med det allerførste, og en Danemand i hver By, »Beyfogden«, ³⁾ Sandemænd og andre for^{ne} Penge at opkræve og indfordre og dennem siden til for^{ne} Poul Christensen at udgive og fra sig levere, og hvem for^{ne} Penge ikke godvilligen vil udgive, da dem med Retten

¹⁾ Findes ikke anført i Sechers Forordninger og Recesser og formentlig heller ikke i Jyske Registre.

²⁾ c: da.

³⁾ »Buderen« — »Bøjeren« (?)

at udfordre, hvilke for^{ne} Danemænd alle troligen og med menige Herremænd, som nu tilstede var, deres Villing og Samtykke alle vedtog og derom forenet blev, at hvilken af Herredsmændene han nogen Tyv, Misdæder og udædiske Menneske haver at lade forrette og aflive, skal forhjælpe og give ham til Retterpenning, en Gaardmand 4 Sk., en Halvgaardsmand og en Boelsmand 2 Sk. og en Husmand 1 Sk.«

Som det fremgaar af Foranstaaende, var der — uvist naar, men dog neppe længere Tid forinden — foretaget en Flytning af Herredstinget, saaledes at dette nu laa paa sin gamle Plads, hvor det antagelige havde ligget fra Arildstid. Oprindeligt var Herredstingene jo henlagt til fri Mark og Hede, borte fra Landsbyerne, men det skete oftere i det 16 Aarhundrede at et Herredsting blev flyttet ind til Landsbyen for saa senere at blive ført tilbage til sit gamle Sted ude paa Marken, da Tingets Holdelse i Landsbyerne ofte gav Anledning til Drik og Dobbelt. Paa lignende Maade synes det ogsaa at være tilgaaet her, idet Nødvendigheden af at opføre det omtalte »Tingskjul« mod Vejr og Vind jo tyder paa, at Tinget nu skulde holdes ude paa fri Mark i Modsætning til, hvad der forinden havde været Tilfældet.

Der staar herefter tilbage at paavise, hvor da dette Herredets gamle Tingsted har ligget, og dette Spørgsmaal kan vistnok besvares, om ikke med fuldstændig saa dog med nogenlunde Nøjagtighed. I det st. kgl. Bibliotek findes saaledes et Kort ¹⁾ der efter alt at dømme maa være fra omkring Midten af det 17de Aarhundrede og paa hvilket Fleskum Herredsting findes afsat omtrent midtvejs mellem Gunderup og Nøvling, dog nærmest ved førstnævnte By, saa at det herefter synes at have ligget i eller nærved Byen Ooppelstrup. Da Kortet

¹⁾ Ny kgl. S. in fol. 409 d.

ikke er forsynet med noget Aarstal, afgiver det ganske vist ikke noget absolut Bevis for, at Tinget ogsaa laa paa det angivne Sted i 1629, men det skal dog bemærkes, at der ikke foreligger noget om nogen Flytning af Tinget i Tiden mellem 1629 og 1688, da det blev flyttet til Bonderup og fra en Tid, der ligger mellem disse to Aar, stammer Kortet ialtfald uden al Tvivl.

Vil man dernæst efterse Markbogen for Gunderup Sogn, finder man blandt de Marker, der henhører til den vestlige Del af Ooppelstrup By, nogle Agre, der kaldes »Gammel Tinghøjs Vang«, og ved den Tinghøj, som har givet disse Agre Navn, maa der altsaa have været holdt Ting i det 17de Aarhundrede, ihvertfald paa Kortets Tid; men da Højen yderligere betegnes som den gamle Tinghøj, kan der vel næppe heller være Tvivl om, at det ogsaa er Herredets ældste Tingsted, vi her har for os.

Danske Atlas omtaler i sin Beskrivelse af Gunderup Sogn Højen »Tinghøj«, hvis Beliggenhed angives som »nordvest fra Kirken«, og man kunde maaske først antage, at der sigtedes til en Høj i Kirkens umiddelbare Nærhed, men da der efter Markbogen og Matrikelkortet ikke blandt Gunderup Bys Marker findes nogen af Navnet »Tingmarken« ell. lign. saalidt som nogen »Tinghøj«, kan man vistnok gaa ud fra, at den omtalte Tinghøj er den samme som Tinghøjen ved Ooppelstrup, der jo ligger i Gunderup Sogn og mod nordvest i Forhold til Kirken. Da der imidlertid ikke paa det ældste Matrikelkort over Ooppelstrup findes afsat de gamle Stednavne paa den Del, der vedrører den vestlige Bys Markjorder, idet Kortet for denne Dels Vedkommende er bleven fornyet, hvorhos

1) Udtrykket »nordvest fra« skal vistnok her betegne en længere Afstand, idet der umiddelbart forinden omtales 2 Høje i Kirkens Nærhed, nemlig Grønhøj og Aphøj, som liggende »østen for« Kirken.

Generalstabens Kort hellerikke giver nogen Oplysning om »Gammel Tinghøj«, kan denne Plads herefter ikke bestemmes nærmere end som et Sted paa de Markjorder, der henhører til Opperstrup Bys vestlige Del. Ogsaa i Nabosognet Nøvling findes en »Tinghøj«, hvilken ligger ca. 1400 Alen nordøst for Byen, men som dog ikke behøver at have været Tingsted for Herredet, idet der i Middelalderen eksisterede et »Nøvling Birk«.

For Fuldstændighedens Skyld skal sluttelig bemærkes, at Fleskum Herredsting ved Reskr. af $13\frac{1}{3}$ 1688 (ved hvilket Fleskum og Hornum Herreder blev sammenlagt) henlagdes til Bonderup i Ellidshøj Sogn. I Tiden forinden 1734 havde Tingstedet for de to Herreder en Tid ¹⁾ været i Gulbæk i Ø. Hornum Sogn, men blev ved Reskr. af $19\frac{1}{2}$ s. A. flyttet til Nibe Købstad. Siden 1844 har Fleskum Herred haft sit Tingsted i Aalborg.

¹⁾ eller maaske lige siden 1688, jfr. nedennævnte Reskr.